

PREDLOG OSNOVE
ZA VOĐENJE PREGOVORA ZA ZAKLJUČIVANJE
SPORAZUMA O IZMJENI SPORAZUMA IZMEĐU REPUBLIKE CRNE GORE I REPUBLIKE SRBIJE
O SOCIJALNOM OSIGURANJU

I Ustavni osnov

Ustavni osnov za zaključivanje Sporazuma o izmjeni Sporazuma između Republike Crne Gore i Republike Srbije o socijalnom osiguranju sadržan je u odredbama člana 15 stav 1 Ustava Crne Gore („Službeni list CG”, broj 1/07 i 38/13), kojim je propisano da Crna Gora, na principima i pravilima međunarodnog prava, saraduje i razvija prijateljske odnose sa drugim državama, regionalnim i međunarodnim organizacijama i člana 100 tačke 1 i 4, kojima je propisano da Vlada vodi unutrašnju i vanjsku politiku i zaključuje međunarodne ugovore.

II Ocjena stanja odnosa između Crne Gore i Republike Srbije

Bilateralni odnosi između Crne Gore i Republike Srbije predstavljaju pozitivan primjer dobrosusjedske i prijateljske saradnje, osnažene zajedničkom evropskom i evroatlantskom perspektivom, i saradnjom u okviru regionalnih i međunarodnih inicijativa. Sadržajni odnosi između dviju zemalja su dodatno unaprijeđeni jačanjem političkog dijaloga i redovnim kontaktima na visokom i radnom nivou.

Imajući u vidu istorijske, kulturne i ekonomske veze dvije države, kao i zajedničke evropske ciljeve kojima teže, razvoj saradnje na svim poljima predstavlja važan dio spoljopolitičke agende Crne Gore.

Razvoju saradnje i unaprijeđenju međusobnih odnosa doprinijelo je i zaključivanje Sporazuma o socijalnom osiguranju između dviju država. Podsjećamo da je prvi sporazum o socijalnom osiguranju nakon proglašenja nezavisnosti, Crna Gora zaključila sa Republikom Srbijom.

III Razlozi za izmjenu Sporazuma između Republike Crne Gore i Republike Srbije o socijalnom osiguranju

Notom Ambasade Republike Srbije u Podgorici od 29. 10. 2014. godine, posredstvom Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija Crne Gore, Ministarstvu rada i socijalnog staranja dostavljen je Nacrt sporazuma o izmjeni Sporazuma o socijalnom osiguranju između Republike Crne Gore i Republike Srbije i predloženo da se pregovori nadležnih ministarstava dviju zemalja održe krajem godine u Beogradu. Nacrtom sporazuma predloženo je da se u važećem Sporazumu između dviju država briše odredba člana 40 stav 2, kojom je propisano je da se ovaj sporazum ne odnosi na vojne osiguranike.

Sporazum između Republike Crne Gore i Republike Srbije o socijalnom osiguranju („Službeni list RCG”, br. 17/07) potpisan je 17. decembra 2006. godine u Beogradu, a stupio je na

snagu 1. januara 2008. godine. Navedeni sporazum se nije odnosio na vojne osiguranike, odnosno na lica koja su bila osigurana kao vojni osiguranici kod Fonda za socijalno osiguranje vojnih osiguranika u Beogradu (Fond SOVO), što je podrazumijevalo da dvije države zaključe poseban sporazum kojim će urediti pitanje socijalnog osiguranja osiguranika tog fonda. Takođe ovo pitanje nije bilo ni predmet sukcesije između dviju država, kao ni penzije korisnika vojnih penzija ostvarene kod Fonda SOVO u Beogradu (Sporazumom između Republike Srbije i Republike Crne Gore o regulisanju članstva u međunarodnim finansijskim organizacijama i razgraničavanju finansijskih prava i obaveza - "Sl. list RCG", broj 45/06 - ne tretiraju se ta pitanja), a poznato je da je navedeni fond prestao sa isplatom korisnika vojnih penzija u Crnoj Gori od avgusta 2005. godine, dakle i prije osamostaljenja Crne Gore.

Na sastanku nadležnih organa Crne Gore i Republike Srbije iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja, o problemima u vezi sa korišćenjem i ostvarivanjem prava vojnih osiguranika, odnosno korisnika prava, održanom dana 17. decembra 2008. godine u Podgorici, dogovoreno je da delegacija Republike Srbije do kraja februara 2009. godine pripremi nacrt teksta Sporazuma o socijalnom osiguranju vojnih osiguranika, nakon čega će se održati zajednički sastanak i tekst nacrtu Sporazuma usaglasiti i pripremiti za potpisivanje.

Kako u vezi navedenog ništa nije urađeno, aktom br. 0401 – 612/14 od 30.11.2011. godine ovo ministarstvo se obratilo Ministarstvu rada i socijalne politike Republike Srbije, ali na obraćanje nije dobijen odgovor.

Crnogorska strana je navedeni problem ponovo istakla na razgovarima organa za vezu Crne Gore i Republike Srbije održanim u Beogradu 19. i 20. juna 2013. godine.

Nakon dobijanja Nacrta sporazuma o izmjeni Sporazuma o socijalnom osiguranju između Republike Crne Gore i Republike Srbije, upućenog od strane nadležnog organa Republike Srbije, ovo ministarstvo je aktom br. 19-13/14-8 od 21. 11. 2014. godine predložilo Ministarstvu finansija da kao nadležni organ za pitanja sukcesije bivše SR Jugoslavije, odnosno Državne zajednice Srbija i Crne Gora, u pitanjima sukcesije sa Republikom Srbijom uključi i pitanje vojnih penzija koje isplaćuje Crna Gora od avgusta 2005. godine (kada je od strane Fonda za socijalno osiguranje vojnih osiguranika u Beogradu prestala isplata vojnih penzija u Crnoj Gori), kao i regulisanje pitanja vezanih za vojne osiguranike za koje je doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje za vrijeme postojanja zajedničke države plaćan Fondu za socijalno osiguranje vojnih osiguranika u Beogradu, koji na osnovu tih perioda osiguranja ostvaruju pravo na penziji u Crnoj Gori.

Na navedeni akt Ministarstvo finansija je odgovorilo aktom br. 07-13484/1 od 20. 01. 2015. godine u kojem je navelo da će se sporna pitanja, koja se odnose na vojne penzije i vojne osiguranike, rješavati na nivou organa Crne Gore, u čijoj su nadležnosti.

Aktom broje 183-49/15-1 od 7. 04. 2015. godine ovo ministarstvo se ponovo obratilo Ministarstvu finansija sa predlogom da se sa Republikom Srbijom pokrene postupak regulisanja pitanja (međusobnih obaveza) vezanih za penzije i druga prava ostvarena kod Fonda SOVO u

Beogradu (čiju isplatu je, zbog jednostranog prekida isplate od Fonda SOVO za korisnike u Crnoj Gori preuzelo Ministarstvo finansija, odnosno Fond PIO Crne Gore), kao i regulisanje pitanja vezanih za vojne osiguranike za koje je doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje za vrijeme postojanja zajedničke države plaćan Fondu SOVO, koji na osnovu tih perioda osiguranja ostvaruju pravo na penziju u Crnoj Gori.

Aktom br. 19-3/15-5 od 13. 05. 2015. godine obratili smo se Ministarstvu rada i socijalne politike Republike Srbije, tražeći precizna pojašnjenja u vezi Nacrta sporazuma o socijalnom osiguranju koji je, bez obrazloženja, predložen od srpske strane. Ovo iz razloga što predloženi nacrt nije u skladu sa ranijim dogovorom da se pitanja vojnih osiguranika uredi posebnim sporazumom. Takođe smo istakli da dvije države nijesu međunarodnim ugovorom uredile pitanja vezana za penzije i druga prava ostvarena kod Fonda za socijalno osiguranje vojnih osiguranika u Beogradu (čiju isplatu je, zbog jednostranog prekida isplate od Fonda SOVO za korisnike u Crnoj Gori preuzelo Ministarstvo finansija, odnosno Fond PIO Crne Gore), kao i regulisale pitanja vezano za vojne osiguranike za koje je doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje za vrijeme postojanja zajedničke države plaćan Fondu SOVO, koji na osnovu tih perioda osiguranja ostvaruju pravo na penziju. Zatražili smo pojašnjenje da li predlog srpske strane o brisanju odredbe člana 40 stav 2 Sporazuma (brisanjem odredbe da se Sporazum ne odnosi na vojne osiguranike podrazumijeva da će se on odnositi na vojne osiguranike) znači da periodi osiguranja za koje je doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje plaćan Fondu SOVO pada na teret nosioca osiguranja Republike Srbije koji je pravni sljedbenik Fonda SOVO.

U svom odgovoru br. 018-02-30/2014-07 od 22. 05. 2015. godine, Ministarstvo rada i socijalne politike Republike Srbije je bez pojašnjenja svog predloga i davanja direktnih odgovora, navelo da se „navedena izmjena predlaže sa ciljem izjednačavanja prava na zdravstvenu zaštitu vojnih osiguranika sa ostalim osiguranicima u primjeni Sporazuma, a ne i preuzimanju isplate na teret nosioca osiguranja Republike Srbije za bivše osiguranike Fonda za socijalno osiguranje vojnih osiguranika“.

Na sastanku ministarke rada i socijalnog staranja Crne Gore i ministra za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja Republike Srbije, ministar Vulin je prihvatio predlog crnogorske strane da se cjelovito, na međunarodnom planu, urede sva pitanja vezano za vojne osiguranike i korisnike vojnih penzija, za koje je doprinos plaćan Fondu SOVO u Beogradu (kako za vojne penzionere za koje je, zbog jednostranog prekida isplate od Fonda SOVO, isplatu njihovih prava preuzelo Ministarstvo finansija, odnosno Fond PIO Crne Gore, tako i za lica koja tek treba da ostvare pravo na penziju a bili su osiguranici Fonda SOVO u Beogradu kojem je plaćan doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje, kao i korišćenje zdravstvene zaštite vojnih penzionera koji penziju primaju od Fonda SOVO, a žive u Crnoj Gori). Takođe je prihvatio predlog da se, ukoliko je potrebno, što prije potpiše Protokol o korišćenju zdravstvene zaštite za korisnike vojnih penzija koje isplaćuje Fond PIO Republike Srbije na teritoriji Crne Gore.

Aktom br. SL od 5. juna 2015. godine, Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja Republike Srbije predložilo je da delegacija našeg ministarstva dođe na razgovore u Beograd radi usaglašavanja izmjena postojećeg sporazuma o socijalnom osiguranju.

U prilog zaključivanju Sporazuma o izmjenama postojećeg sporazuma o socijalnom osiguranju idu sljedeće podaci.

Fond PIO Crne Gore trenutno isplaćuje 2.490 penzija ostvarenih kod Fonda SOVO^[1], od kojih 1.099 starosnih, 425 invalidske i 966 porodičnih penzija, kao i 62 novčane naknade za tjelesno oštećenje, 18 dodataka za pomoć i njegu i 204 naknada troškova stanovanja. Ukupna sredstva za isplatu ovih prava iznose 1.227.321 eura mjesečno, odnosno 14.727.850 eura godišnje.

Trenutno, u Crnoj Gori, prosječna penzija osiguranika koji su pravo ostvarili po opštim propisima iznosi oko 272 euro, dok prosječna penzija vojnih osiguranika iznosi oko 481 eura. Upoređenja radi, u Republici Srbiji prosječna penzija iznosi oko 193 eura, dok prosječna penzija vojnih osiguranika iznosi oko 340 eura.

Takođe važno je napomenuti da se u Republici Hrvatskoj vojnim penzionerima, preuzetim od Fonda SOVO, isplaćuje **63,22%** od zatečenog iznosa penzije, dok se u Federaciji BiH vojnim penzionerima isplaćuje **50%** od zatečenog iznosa penzije. Fond SOVO i dalje isplaćuje penzije ostvarene kod tog fonda korisnicima u Republici Srpskoj.

V Osnovna pitanja o kojima će se voditi pregovori, odnosno bitni elementi koje ugovor treba da sadrži i predlog stavova delegacije Crne Gore u vezi sa tim pitanjima

Predlog Republike Srbije za brisanje člana 40 stav 2 Sporazma ima za cilj da aktivni vojni osiguranici, korisnici vojnih penzija i članovi njihovih porodica mogu ostvarivati prava iz zdravstvenog osiguranja, primjenom navedenog sporazuma, kada borave na teritoriji Crne Gore, što ne bi trebalo da bude sporno.

Međutim, ovim predlogom i dalje se ne rješava pitanje penzija vojnih korisnika koji su pravo na penziju ostvarili kod Fonda SOVO, a čiju isplatu, zbog jednostranog prekida isplate od strane tog fonda korisnicima u Crnoj Gori, od avgusta 2005. godine vrše crnogorski organi (Ministarstvo finansija, odnosno Fond PIO Crne Gore), prvo faktički, a od 15. 08. 2007. godine i formalno-pravno izmjenom nacionalog zakona.

Takođe, predlogom za brisanje člana 40 stav 2 Sporazma ne rješava se pitanje perioda osiguranja navršenih kod Fonda SOVO za lica koja su (za vrijeme postojanja zajedničke države) bili njegovi osiguranici i za koji je doprinos plaćan tom fondu, a sada su osigurana u Crnoj Gori i pravo na penziju će ostvariti u Crnoj Gori, izuzev ako bi Srbija prihvatila tumačenje da brisanjem

^[1] Ukupan broj vojnih penzija koje su od avgusta 2005. godine isplaćivali Ministarstvo finansija i Fond PIO Crne Gore iznosio je 3.060.

navedene odredbe periodi osiguranja navršeni kod Fonda SOVO (a njegov pravni sljedbenik je Fond za PIO Republike Srbije) padaju na teret Republike Srbije (u svom odgovoru od 22. 05. 2015. godine na naše pitanje Ministarstvo rada i socijalne politike Republike Srbije je izbjeglo odgovor navodeći da se „navedena izmjena predlaže sa ciljem izjednačavanja prava na zdravstvenu zaštitu vojnih osiguranika sa ostalim osiguranicima u primjeni Sporazuma, a ne i preuzimanju isplate na teret nosioca osiguranja Republike Srbije za bivše osiguranike Fonda za socijalno osiguranje vojnih osiguranika“).

Stoga smo mišljenja da bi trebalo:

- Pripustiti pregovore oko izmjene Sporazuma o socijalnom osiguranju;

- Pripustiti da se izmjenama Sporazuma o socijalnom osiguranju omogući da osiguranici Fonda SOVO u Beogradu i članovi njihovih porodica mogu ostvarivati prava iz zdravstvenog osiguranja, primjenom navedenog sporazuma, kada borave na teritoriji Crne Gore. Kako bi izmjenama Sporazuma o socijalnom osiguranju trebalo urediti i druga pitanja za šta je potrebno usaglašavanje dviju strana u određenom vremenskom periodu, u cilju zaštite korisnika vojnih penzija koje Fond PIO Republike Srbije isplaćuje u Crnoj Gori, predložiti da nadležna ministarstva zdravlja dviju država ugovornica pristupe zaključivanju protokola kojim bi se tim licima omogućilo korišćenje zdravstvene zaštite u mjestu gdje žive, a na teret nadležnog nosioca kome plaćaju doprinos za zdravstveno osiguranje (Fond SOVO);

- Da Ministarstvo finansija kao nadležni organ za pitanja sukcesije bivše SR Jugoslavije, odnosno Državne zajednice Srbija i Crne Gora, u pitanjima sukcesije sa Republikom Srbijom pokrene pitanje vojnih penzija koje, zbog jednostranog prekida isplate od strane Fonda SOVO u Beogradu, isplaćuje Crna Gora od avgusta 2005. godine, kao i regulisanje pitanja vezanih za vojne osiguranike za koje je doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje za vrijeme postojanja zajedničke države plaćan Fondu SOVO u Beogradu, koji na osnovu tih perioda osiguranja ostvaruju pravo na penziju u Crnoj Gori.

- Zastupati stanovište da se Sporazumom o socijalnom osiguranju ili posebnim sporazumom riješi pitanje penzija vojnih korisnika koji su pravo na penziju ostvarili kod Fonda SOVO, a čiju isplatu su, zbog jednostranog prekida isplate od strane tog fonda korisnicima u Crnoj Gori, od avgusta 2005. godine vršili crnogorski organi (Ministarstvo finansija, odnosno Fond PIO Crne Gore). Mišljenja smo da bi prilikom rješavanja ovih pitanja trebalo poći od principa stečanih prava i plaćenih doprinosa i zastupati stanovište da se za penzije i druga prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, čiju isplatu je u Crnoj Gori jednostrano prekinuo Fond SOVO, refundiraju sredstva od strane nadležnih organa Republike Srbije Ministarstvu finansija, odnosno Fondu PIO Crne Gore.

- Zastupati stanovište da se na istim principima riješi pitanje perioda osiguranja navršenog kod Fonda SOVO u Beogradu za lica koja su, za vrijeme postojanja zajedničke države, bili osiguranici tog fonda, a sada su osigurana u Crnoj Gori i pravo na penziju će ostvariti u Crnoj Gori (ovi periodi bi trebalo da padaju na teret Republike Srbije i ta lica bi dio penzije za dopinose

plaćene Fondu SOVO ostvarivali kod nadležnog nosioca u Republici Srbiji ili da Fond PIO Crne Gore potražuje sredstva od nosioca osiguranja u Republici Srbiji za dio penzije priznate po osnovu perioda osiguranja ostvarenih kod Fonda SOVO).

VI Procjena potrebnih finansijskih sredstava za izvršavanje izmjena sporazuma i način njihovog obezbjeđenja

Za izvršavanje ovog sporazuma nije potrebno obezbijediti dodatna finansijska sredstva u Budžetu Crne Gore.

VII Stavovi i mišljenja zainteresovanih organa o opravdanosti zaključivanja izmjena sporazuma

U postupku pripreme Predloga Osnove za vođenje ovih pregovora, zatražena su i cijenjena mišljenja zainteresovanih organa, koja se daju u prilogu.

VII Potreba usaglašavanja propisa

Zaključivanje navedenog Sporazuma ne zahtijeva izmjenu važećih ili donošenje novih propisa.

VIII Predlog sastava delegacije

Delegaciju sačinjavaju predstavnici Ministarstva rada i socijalnog staranja, Ministarstva finansija, Ministarstva zdravlja, kao i predstavnici Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje:

Jovo Pajović, šef delegacije -Ministarstvo rada i socijalnog staranja,
Darka Džabasan – Ministarstvo rada i socijalnog staranja, član,
predstavnik Ministarstva finansija
predstavnik Ministarstva zdravlja,
predstavnik Fonda PIO Crne Gore.

IX Predračun troškova za rad delegacije

Troškove za rad delegacije snosi organ čiji predstavnici učestvuju u pregovorima.

X Nacrt sporazuma

U prilogu se nalazi Nacrt sporazuma koji je pripremila Republika Srbija kao polaznu osnovu za otpočinjanje pregovora.

SPORAZUM O IZMJENI SPORAZUMA
IZMEĐU REPUBLIKE CRNE GORE I REPUBLIKE SRBIJE
O SOCIJALNOM OSIGURANJU

Republika Crna Gora i Republika Srbija i u daljem tekstu: "države ugovornice" u želji da urede međusobne odnose između dvije države u oblasti socijalnog osiguranja, dogovorile su se o sljedećem:

Član 1

U nazivu i u tekstu Sporazuma između Republike Crne Gore i Republike Srbije o socijalnom osiguranju riječi: "Republika Crna Gora", zamjenjuju se rečima "Crna Gora".

Član 2

U Sporazumu između Republike Crne Gore i Republike Srbije o socijalnom osiguranju u članu 40 stav 2 se briše, a st. 3-7 postaju st. 2-6.

Član 3

Stupanje na snagu

- (1) Ovaj sporazum podliježe potvrđivanju.
- (2) Ovaj sporazum stupa na snagu prvog dana po isteku mjeseca u kome su razmijenjeni instrumenti o potvrđivanju.
- (3) Država ugovornica će se u pismenoj formi, diplomatskim putem, obavijestiti o sprovedenom postupku prema svojim pravnim propisima potrebnim za stupanje na snagu ovog sporazuma.

Član 4

Trajanje i otkazivanje

- (1) Ovaj sporazum se zaključuje na neodređeno vrijeme. Svaka država ugovornica ga može u tekućoj kalendarskoj godini, u pismenoj formi, diplomatskim putem, otkazati s posljednjim danom te godine, pri čemu otkazni rok ne može biti kraći od šest mjeseci.

(2) U slučaju otkazivanja ovog sporazuma njegove odredbe se i dalje primjenjuju na stečena prava, kao i na zahtjeve za ostvarivanje prava podnijete do dana njegovog otkazivanja.

U potvrdu ovoga opunomoćenici su potpisali ovaj sporazum i stavili pečat.

Sačinjeno u , dana godine u dva originala na jeziku koji je u službenoj upotrebi u Crnoj Gori i na srpskom jeziku, pri čemu su oba teksta autentična.

Za Crnu Goru

Republiku Srbiju